Произошел резкий рост отношения налично-денежного агрегата к остальным, а затем стабилизация на достаточно высоком уровне. Это обусловлено множеством причин, основная из них — стремление хозяйствующих субъектов уклониться от непосильного налогового бремени.

Для денежного обращения Беларуси характерен ограниченный перелив денежных средств между наличной и безналичной сферами.

Складывается противоречивая ситуация: с одной стороны, существует общий избыток предложения денег над спросом, о чем свидетельствуют довольно высокие темпы роста совокупной денежной массы, с другой стороны, в отдельных отраслях хозяйства и социальной сферы возникают структурные (или трансформационные) денежные дефициты, о чем свидетельствует снижение реальной прибыли, рост просроченных платежей. Наблюдается сокращение коэффициента монетизации, сопровождаемое увеличением коэффициента суррогатной монетизации. В Республике Беларусь обострившаяся проблема дефицита денежных средств решается при помощи постоянной массовой эмиссии денег.

Расчетная система Беларуси не обладает механизмом преодоления кратковременных несовпадений между получением средств и моментом оплаты: неразвитость механизма предоставления банковских краткосрочных кредитов и вексельного обращения.

Скорость обращения денежной массы в целом (включая неплатежи) меньше скорости обращения реальных денег.

Существующую ситуацию можно исправить применением в Беларуси практики государственного страхования депозитов всех банков, дальнейшее развитие и совершенствование банковских технологий в Республике Беларусь (внедрение пластиковых карточек, ускорение и повышение надежности безналичных расчетов, расширение спектра услуг), ослаблением налогового пресса на юридических лиц со стабильным налогообложением граждан и т.д.

http://edoc.bseu.by

А.А. Астроўская,
студэнтка БДЭУ (Мінск)

ПРАЦЭС УЗНІКНЕННЯ ГРАШОВЫХ СІСТЭМ

Грашовая сістэма — гэта іерархічная многаўзроўневая сістэма, якая павінна мець уласны лад (часткі, з якіх яна складаецца з іх сувязямі), выраз яе як рухомай адзінкі ў навакольным свеце, выраз

навакольнага свету, яе ўлады і мэты). Уласны лад альбо будова абумоўлены гісторыяй сістэмы і па характарыстыках будовы можна аднаўляць гісторыю грашовых адносін.

Згодна з тэорыяй іерархічных многаўзроўневых сістэм грашовыя сістэмы маюць 3 асноўныя перыяды іх гісторыі: час узнікнення, час улады (дзейнасці) і час аднаўлення і ўдасканалення (калі ўзнікае сістэма наступнага ўзроўня, здольная кіраваць дадзенай).

Час узнікнення грашовай сістэмы можна адзначыць да ўвядзення грашовых адзінак, годных у кіраванні працэсамі абмена тавараў. Такім чынам грашовая сістэма — гэта практычнае агульнае ўвядзенне ў створаныя раней узроўні матэматычных выразаў з дзеяннямі множання і складання. Першыя крокі ўвядзення такіх выразаў адпаведны стратэгіям каардынацыі. Яны таксама могуць быць апісаны і ў тэрмінах тэорыі шкал.

Згодна з гэтай тэорыяй існуе 4 асноўныя шкалы.

1. Намінальная шкала (уключае толькі імены (назвы сістэм) з невядомымі адносінамі). Уладкаванне такіх сістэм адпавядае стратэгіі каардынацыі з развязанымі ўзаемадзеяннямі. Такая стратэгія задавальняецца назіраннямі за рэальна здзяйсняемымі фактамі і сувязямі кіруемых сістэм. Паказвае назіранні за здзейсненымі сувязямі сістэм у стратэгіі развязаных узаемадзеянняў (т.з. рынкавай стратэгіі).

2. Шкала адносін. Набор табліц з цягам часу дае магчымасць знайсці вынік узаемнага ацэньвання тавараў. Гэта вынік дамоўленасці бакоў у абмене, вынік назірання за такімі дамоўленасцямі, што адпавядае другой стратэгіі каардынацыі - ацэнкі ўзаемадзеянняў (прататып таварнай біржы).

3. Парадкавая шкала. У ей уводзіцца адзін тавар, які можна лічыць першым выразам грошаў (базавы выраз, які робіцца ў кіраванні абменам). Гэта шкала дазваляе значна болей дасканалыя прадказанні магчымых затрат у рэалізацыі тавараў (стратэгія загадаў альбо адміністратыўнага кіравання).

Заадно акажацца вядомым закон дакладнага разліку ўзаемадзеянняў суб'ектаў гаспадарання для ўсіх вядомых тавараў у розныя часы. Гэта азначае, што зусім вядомымі робяцца законы эканомікі пэўнага рэгіена (законы абмена тавараў) з лікавымі ацэнкамі абмена, з азначэннем яго інтэнсіўнасці між асобнымі суб'ектамі гаспадарання (асобамі) і на ўсім полі ўзаемадзеяння ў часе (інтэнсіўнасць тавара-грашовага абароту) з магчымымі прадказаннямі эфектыўнасці інвестыцый і такім чынам усталявання крэдытных адносін.

У тэрмінах тэорыі іерархічных многаўзроўневых сістэм вышэйсказанае азначае ўзнікненне механізма каардынацыі, здольнага множыцца з утварэннем другіх грашовых адзінак (адрозных валют) і з пераходам на ўладкаванне ўзаемадзеянняў атрыманых грашовых сістэм. (Стан сучаснай грашовай сістэмы.)

4. Лінейная шкала. Увядзенне некалькіх ўзроўняў разліковых адзінак.

У розных дзяржаў у агульным выпадку незалежна адна ад адной узнікалі грашовыя сістэмы. Такім чынам, узнікаў множны лік грашовых адзінак (валют) і кожная з іх мела ўласную назву і ўласныя адносіны з таварамі, абменам якіх яна кіравала. З-за гэтага ўзнікала неабходнасць усталеўваць узаемадзеянні розных валют метадамі аналагічнымі метадам згаданых шкал.

Зараз назіраецца працэс уладкавання грашовых адносін (напрыклад сістэма біржаў), калі кіраваць будуць новыя інфармацыйныя тэхналогіі, кіраваць ўжо яўна. Трэба адзначыць, што іх цяперашні стан знаходзіцца вышэй намінальнай шкалы і ўсе болей набліжаецца да шкалы адносін.

А.С. Ситалов,
студент БГЭУ (Минск)

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ФАКТОРИНГА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

В соответствии с трактовкой существующего законодательства (статьи 155 — 165 Банковского кодекса Республики Беларусь) под факторингом понимается финансирование под уступку денежного требования, при котором одна сторона (фактор) обязуется другой стороне (кредитору) вступить в денежное обязательство между кредитором и должником на стороне кредитора путем выплаты кредитору суммы денежного обязательства должника с дисконтом.

В основе возникновения факторинга лежит необходимость более быстрого перевода капитала из товарной в денежную форму в условиях инфляционных процессов и неустойчивости экономики ряда стран, а также острая временная нехватка оборотных средств в производствах с высокими темпами роста. Основным фактором, влияющим на степень развития факторинга является обострение проблем взаимосвязи сроков оплаты дебиторской задолженности и необходимости осуществления оплат для поддержания ритмичности производства.